Teoston näkemykset tekijänoikeuslain muutosesityksestä (HE 43/2022 vp)

Talousvaliokunta 11.5.2022

Risto Salminen
toimitusjohtaja, Teosto ry

Teosto pähkinänkuoressa

- Musiikin tekijöiden ja kustantajien tekijänoikeusjärjestö
- Lähes 38.000 valtakirjaa kotimaisilta säveltäjiltä, sanoittajilta, sovittajilta ja musiikkikustantajilta
- Yli 70 edustussopimusta ulkomaisten tekijänoikeusjärjestöjen kanssa
- Korvaustuotot 70,1 milj. euroa ja kokonaisjako oikeudenhaltijoille 61,3 milj. euroa (2021)
- Toiminnan kulut 13,7 % tekijänoikeuskorvaustuotoista (2021)

TEOSTO

Miksi tekijänoikeuslain 6 a luku tarvitaan

- Kasvava osa musiikin kulutuksesta tapahtuu alustapalveluissa, kuten YouTube, Facebook ja TikTok, joihin kuluttajat lataavat teoksia toisten kuluttajien saataville
- Alustapalveluilla ei ole ollut velvollisuutta maksaa tästä toiminnasta tekijänoikeuskorvauksia musiikin oikeudenhaltijoille
- DSM-direktiivin artiklan 17 mukaan **verkkosisällönjakopalveluilla on tekijänoikeudellinen vastuu** välittämistään sisällöistä sekä velvollisuus **hankkia lupa teosten käyttöön**
- Uusi 6 a luku korjaa ns. **arvokuilun** ja vahvistaa musiikin tekijöiden neuvotteluasemaa suhteessa ylikansallisiin alustapalveluihin

TEOSTO

Kannatettava lähtökohta: 6 a luku toteuttaa artiklan 17 tarkoituksen

- 6 a luku on kokonaisuutena toimiva ja toteuttaa kansallisen sääntelyn **artiklan 17 tarkoituksen ja sanamuodon** edellyttämällä tavalla sekä EU:n jäsenvaltioiden yleisen linjan mukaisesti
- Tärkeitä linjauksia:
  - Palveluntarjoajalla on tekijänoikeudellinen vastuu ja velvoite hankkia lupa
  - Palveluntarjoajan lupa kattaa käyttäjien ei-kaupalliset toimet
  - Jos lupaa ei ole, palveluntarjoaja on tekijänoikeudellisessa vastuussa
  - Palveluntarjoaja voi vapautua vastuusta vain osoittamalla, että se on toiminut 55 c §:n edellyttämällä tavalla (lupa, estäminen, poistaminen)
- Kun 6 a luku toimeenpannaan artiklan 17 mukaisesti, se on myös **perusoikeudellisesti tasapainotettu** (EUT:n tuomio 26.4.2022)

TEOSTO

Korjattavaa: 55 b §:n 1 momentti

1

- Hallituksen esitys: ”Jos teoksia tallennetaan palveluntarjoajan palveluun, palvelun-tarjoaja välittää ne yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada ne saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.”

2

Ongelma:

- Palveluntarjoajan **vastuun perusteet ovat puutteelliset**
- Vastuun alkamishetki ja sen ilmenemistapa ei ole direktiivin mukainen
- Tekijänoikeudellisesti merkitykselliset toimet on määritelty liian kapeasti suhteessa EU-oikeuteen (vain interaktiivinen välittäminen yleisölle)

3

Korjausehdotus:

- Vastuun alkamisajankohta, kun palveluntarjoaja **antaa yleisölle pääsyn** käyttäjien palveluun lataamiin teoksiin
- Sisällytetään pykälään myös teosten **yleisön saataviin saattaminen**
- Tekstiehdotus: ”*Palveluntarjoaja suorittaa yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen, kun se antaa yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon.*”

TEOSTO

Korjattavaa: 55 f §:n 2 momentti

1

- Hallituksen esitys: ”Automaattisia estämiskeinoja saadaan käyttää vain silloin, kun on suurella todennäköisyydellä oletettavissa, että kysymys on tekijän oikeuksia loukkaavasta suojatun teoksen välittämisestä yleisölle.”

2

Ongelma:

- Sisällön automaattisen estämisen kynnys (tekijänoikeuden loukkaus ”suurella todennäköisyydellä”) **ei perustu direktiiviin**
- Artikla 17 ei määrää estämistoimenpiteille ennakollisia ehtoja
- Estämisessä käytettävät keinot ovat **palveluntarjoajan valittavissa**, minkä myös EU-tuomioistuimen tuomio 26.4.2022 vahvistaa
- Estäminen tulee artiklan 17(7) mukaisesti toteuttaa niin, että muiden kuin tekijänoikeutta loukkaavien teosten saatavuutta ei estetä

3

Korjausehdotus:

- Poistetaan 55 f §:n 2 momentti

TEOSTO

Korjattavaa: 55 j §

1

- Hallituksen esitys: ”Palveluntarjoajalla ja palvelun käyttäjällä on oikeus saada tekijältä kohtuullinen hyvitys teoksen perusteettomasta estosta tai poistosta ilman tähän lakiin perustuvaa syytä. / Tässä pykälässä tarkoitetun kohtuullisen hyvityksen tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa menettelyn moitittavuuteen ja seurauksiin.”

2

Ongelma:

- Tekijän velvollisuus suorittaa palvelun käyttäjälle ja palveluntarjoajalle hyvitys teoksen perusteettomasta estosta tai poistosta on **perusteeton ja tarpeeton**
- Käyttäjällä ja palveluntarjoajalla on mahdollisuus saada tekijältä **vahingonkorvausta** (lakiehdotuksen 55 k §:n 3 momentti)
- Direktiivi ei edellytä hyvitystä
- Hyvitysvelvollisuuden lisääminen lakiin muuttaisi artiklan 17 mukaista tasapainoa tekijöille epäedulliseen suuntaan

3

Korjausehdotus:

- Poistetaan 55 j §

TEOSTO

Korjattavaa: 23 a §

1

- Hallituksen esitys: ”Julkistettua teosta saa hyvän tavan mukaisesti käyttää parodiassa, karikatyyrissä ja pastississa.”

2

Ongelma:

- Artikla 17 edellyttää parodiarajoituksen käyttöönottamista **vain verkkosisällönjakopalveluissa**
  - Teoksen käyttöä parodiassa on vakiintuneesti pidetty sallittuna edellyttäen, että vapaan muuntelun tuloksena on itsenäinen teos
- **Hyvän tavan mukaisuuden kriteerejä ei ole syvennetty perusteluissa**
  - Ns. kolmen kohdan testi edellyttää, että rajoituksen soveltaminen ei saa olla ristiriidassa teoksen tavanomaisen hyödyntämisen kanssa, ei saa kohtuuttomasti haitata oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja
- *Esimerkiksi musiikin käyttäminen ilman lupaa ja korvausta parodiaohjelmassa ei voi olla sallittua parodiarajoituksen nojalla*

3

Korjausehdotus:

- Rajataan 23 a § koskemaan DSM-direktiivin mukaisesti vain verkkosisällönjakopalveluita
- Tarkennetaan parodiarajoituksen soveltamisen hyvän tavan mukaisuuden kriteerit

TEOSTO

Verkkolähetysdirektiivi

- Kannatamme verkkolähetysdirektiivin toimeenpanoa koskevia pykäläehdotuksia

TEOSTO

TEOSTO

Musiikin Satama

Keilasatama 2 A

02150 Espoo